

Marga Klompé: Tiedenainen, poliitikko ja vähäosaisten puolustaja (1912–1986)

Marga Klompé oli tiedenainen ja opettaja, joka toimi aktiivisesti Hollannin vastarintaliikkeessä toisen maailmansodan aikana. Hänestä tuli Alankomaiden parlamentin jäsen vuonna 1948, ja hän oli yksi Yhdistyneiden kansakuntien yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen neuvottelijoista.

Vuonna 1952 hänestä tuli Euroopan hiili- ja teräsyhteisön edustajakokouksen (Euroopan parlamentin edeltäjä) ensimmäinen naisedustaja, ja hän oli mukana siinä työssä, joka huipentui Rooman sopimusten hyväksymiseen. Vuonna 1956 hänestä tuli Alankomaiden ensimmäinen naisministeri, ja hänen saavutuksiaan oli esimerkiksi maan ensimmäinen yleinen sosiaalivastustuslaki.

Lapsuus ja nuoruus

Margaretha Albertina Maria Klompé, jota kutsuttiin Margaksi, syntyi 16.8.1912 Arnhemissa Alankomaissa. Hän oli paperikauppaa pitäneen Johannes Klompén ja tämän vaimon Ursula Verdangin viidestä lapsesta toiseksi vanhin. Hänen äitinsä oli ensimmäisen sukupolven saksalainen maahanmuuttaja.

Kun Johannes Klompé sairastui ja menetti kauppansa 1930-luvulla, perhe ajautui köyhyyteen. Omakohtainen kokemus köyhyydestä vaikutti Marga Klompéen syvästi. Hänestä tuli syrjäytyneiden ja vähäosaisten puolestapuhuja.

Marga Klompé oli koulussa lahjakas, ja hän aloitti opinnot Utrechtin yliopistossa vuonna 1929. Maisterin tutkinnon hän suoritti vuonna 1937. Vuosina 1932–1949 hän toimi kemian ja fysiikan opettajana Mater Dei -tyttökoulussa Nijmegenissa. Vuonna 1941 hän sai filosofian tohtorin arvon matematiikassa ja fysiikassa. Seuraavana vuonna hän aloitti lääketieteen opinnot, mutta toisen maailmansodan vuoksi hän ei voinut suorittaa kurssiaan loppuun. Klompé liittyi Hollannin maanalaiseen vastarintaliikkeeseen. Hän kohosi siellä johtotehtäviin ja organisoisi esimerkiksi laajan naisvapaaehtoisten verkoston.

Tienraivaaja naisille politiikassa

Sodan loputtua Klompé siirtyi politiikkaan, minkä parissa vaikutti tuolloin vain harvoja naisia. Hän kuului katoliseen kansanpuolueeseen (KVP) ja oli Alankomaiden parlamentin alahuoneen jäsen elokuusta 1948 alkaen. Klompé oli Alankomaiden valtuuskunnan jäsen Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksessa, jossa hän osallistui ihmisoikeuksia ja humanitaarisia kysymyksiä käsitelleen kolmannen komitean työskentelyyn ja oli mukana laatimassa ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta.

Marga Klompé oli myös Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) edustajakokouksessa ensimmäinen naispuolinen edustaja. EHTYn edustajakokous oli nykyisen Euroopan parlamentin edeltäjä, ja sen ensimmäinen istunto järjestettiin vuonna 1952. Edustajakokouksen edustajat olivat omien maidensa parlamenttien valitsemia aina siihen asti, kunnes vuonna 1979 järjestettiin Euroopan parlamentin ensimmäiset suorat vaalit. Klompé nimettiin vuonna 1955 EHTYn edustajakokouksen perustamaan työryhmään, jonka tavoitteena oli EHTYn toiminnan kehittäminen ja sen toimivallan laajentaminen sekä yhtenäismarkkinoiden laajentaminen muillekin aloille kuin vain hiili- ja terästeollisuuteen.

Vuonna 1956 Klompé lopetti työskentelyn edustajakokouksessa, kun hänestä tuli Alankomaiden ensimmäinen naisministeri pääministeri Willem Dreesin johtamaan keskustavasemmiston koalitiollahitukseen. Sosiaalityöstä vastaavana ministerinä hänen suurimpia saavutuksiaan oli uusi sosiaaliavustuslaki, joka korvasi aiemman köyhäin lain. Uusi laki tuli voimaan vuonna 1965 ja antoi kaikille oikeuden sosiaaliturvaan. Klompé pyrki siirtämään painopisteen pois hyväntekeväisyydestä ja sen sijaan vahvistamaan valtion tarjoamaa sosiaalista suojelua.

Hän oli aloitteellinen myös ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämässä (nk. vanhainkotilaki) ja kiertolaiselämää elävien puolestamisessa (Woonwagenwet). Vuosina 1966–1971 hän toimi kulttuuriasioiden, vapaa-ajan asioiden ja sosiaalityön ministerinä pääministeri Piet de Jongin hallituksessa. Vuonna 1971 hän sai ministerin arvonimen, joka Alankomaissa voidaan myöntää arvostetulle ja ansioituneelle vanhemmalle poliitikolle hänen uransa päätteeksi.

Kun Marga Klompé oli jättänyt päivänpolitiikan, hän jatkoi kampanjointia kansainvälisen oikeudenmukaisuuden ja sosiaalisen vastuun puolesta ja kritisoi voimakkaasti Etelä-Afrikan apartheid-hallintoa. Hän oli katolinen ja vahvasti uskonnollinen. Paavi Paavali VI nimitti hänet oikeuden ja rauhan komission Alankomaiden osaston puheenjohtajaksi. Klompé oli myös perustamassa katolisten akateemisten naisten unionia ja katolisten naisvapaaehtoisten liittoa.

Marga Klompéa arvostettiin ja ihailtiin humanina naisena, joka oli luja uskossaan ja henkilökohtaisessa vakaumuksessaan. Tätä kunnioitusta on Alankomaissa haluttu osoittaa myös nimeämällä monia katuja, kouluja ja terveydenhuoltolaitoksia hänen mukaansa.